

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ

Αριθ. Αποφ. Πρωτοδικείου Αθηνών 1203/1933

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΕΛΩΝ

Αρ. Πρωτ. 647

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2014

Θέμα: «Μη επιβολή ΦΠΑ σε τεχνικά έργα μετά τον Ν.4281/2014, αρ. 1§10 και την με Αρ. Πρ. 47159/ΕΥΘΥ 1045/25.9.2014 του Υπ. Ανάπτυξης»

- Υπόμνημα του ειδικού φοροτεχνικού συνεργάτη της ΠΕΣΕΔΕ, κου Γ. Ρέγκλη
«Το μέτρο πλήττει καίρια τις υγιείς εργοληπτικές εταιρείες, οι οποίες παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ»
- Σημείωμα του νομικού συμβούλου της ΠΕΣΕΔΕ, κου Τ. Γακίδη
«Μεταβάλλονται οι προϋποθέσεις εκπληρώσεως των συμβατικών παροχών – Προστασία του Αναδόχου»

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ:

Ρέγκλη Γεωργίου

e-mail: gkreglis@otenet.gr

Κινητό: 6944.273144

ΘΕΜΑ: «Μη επιβολή ΦΠΑ σε τεχνικά έργα μετά τον Ν.4281/2014, αρ. 1§10 και την με Αρ. Πρ. 47159/ΕΥΘΥ 1045/25.9.2014 του Υπ. Ανάπτυξης».

1. Εισαγωγή

Με τις ανωτέρω διατάξεις θεσπίστηκε η ΜΗ χρέωση ΦΠΑ στα τιμολόγια των αναδόχων, που εκδίδονται προς τις «αναθέτουσες αρχές», όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 18 και στο άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 4281/2014 καθώς και στα Π.Δ.59/2007 και Π.Δ.60/2007.

Η ρύθμιση αυτή αιτιολογήθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με το σκεπτικό ότι:

α) Οι περισσότεροι φορείς έργων υποδομής δεν διαθέτουν την απαραίτητη ρευστότητα για την καταβολή του ΦΠΑ στους αναδόχους, διότι ο ΦΠΑ δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη στα χρηματοδοτούμενα έργα από το ΕΣΠΑ και επομένως καλύπτεται από τα ταμειακά διαθέσιμα των φορέων αυτών και από το ΠΔΕ (όταν οι φορείς χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό), και

β) Οι ανάδοχοι (εργολήπτες) επιφορτίζονται με πρόσθετα προβλήματα ρευστότητας στο ήδη υπάρχον εξ' αιτίας των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης.

Και ναι μεν σε πρώτη ανάγνωση το σκεπτικό του Υπουργείου αποσαφηνίζει την σκοπιμότητα της εν λόγω ρύθμισης, πλην όμως πρέπει να τονιστεί ότι αυτή στοχεύει στην επίλυση του προβλήματος ρευστότητας των φορέων και του ΠΔΕ, δηλαδή του κρατικού προϋπολογισμού και σε καμία περίπτωση αυτήν των αναδόχων. Και τούτο διότι:

- Οι μεν φορείς (και το ΠΔΕ) επιλύουν το πρόβλημα της ρευστότητας με την μη καταβολή του ΦΠΑ στους αναδόχους, δηλαδή με την αφαίρεση από τους προϋπολογισμούς τους της δαπάνης του ΦΠΑ, ήτοι ποσοστό 23% επί των προϋπολογισμών των εκτελούμενων και δημοπρατούμενων έργων.
- Οι δε ανάδοχοι συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας διότι ουσιαστικά η εν λόγω ρύθμιση μετατρέπει την, εκ των τιμολογίων, απαίτηση (σε καθυστέρηση) του ΦΠΑ από τους φορείς των έργων σε πιστωτικό υπόλοιπο στα λογιστικά βιβλία τους, ήτοι σε απαίτηση (δικαίωμα επιστροφής του ΦΠΑ) από το Υπ. Οικονομικών. Η εξέλιξη αυτή επιδεινώνει έτι περαιτέρω τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα ρευστότητας των αναδόχων, διότι είναι γνωστό ότι οι επιστροφές φόρων και ΦΠΑ, από το Υπ. Οικονομικών στις επιχειρήσεις, παραπέμπεται στο διηνεκές αγγίζοντας σε πολλές περιπτώσεις και τα όρια της παραγραφής της απαίτησης κατά του Δημοσίου.

Καθίσταται λοιπόν σαφές, εκ των ανωτέρω, ότι η ρύθμιση του Ν.4281/2014 (αρ.1§10) επιλύει μονομερώς τα προβλήματα ρευστότητας και υπέρ του κρατικού προϋπολογισμού. Είναι βάσιμη δε η κριτική που ασκείται στην εν λόγω ρύθμιση διότι λαμβανομένων υπόψη:

α) ότι οι ανάδοχοι καταβάλλουν τον ΦΠΑ στους προμηθευτές τους (για αγορές αγαθών και εξοπλισμού) και αυτοί με την σειρά τους στο Δημόσιο, και

β) ότι η υποχρέωση του Δημοσίου για επιστροφή του ΦΠΑ στους αναδόχους δεν εγγράφεται στον κρατικό προϋπολογισμό παρά μόνο εάν έχει εκδοθεί από τις Δ.Ο.Υ. η σχετική πράξη (ΑΦΕΚ, κατόπιν ελέγχου) και άρα εύκολα μεθοδεύεται η μετακύλιση στο «μέλλον»,

προκύπτει ότι ο κρατικός προϋπολογισμός «ωφελείται» διπλά, ήτοι 1) με την μη καταβολή του ΦΠΑ στους αναδόχους και 2) με την είσπραξη του ΦΠΑ από τους προμηθευτές τους, ο οποίος, στην δεύτερη αυτή περίπτωση, δεν συμψηφίζεται άμεσα με την επιστροφή του στους αναδόχους. Εξάλλου τούτο επιβεβαιώνεται και από την §12 της ανωτέρω εγκυκλίου του Υπ. Ανάπτυξης σύμφωνα με την οποία «..., αποδεσμεύονται σημαντικοί πόροι από το ΠΔΕ, ...». Επομένως υπάρχει κατ' ουσία μετακύλιση χρέους από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό τομέα.

Η άποψη δε ότι, στην περίπτωση των προβληματικών επιχειρήσεων, δεν κρίνεται ορθό να εισπράττουν αυτές το σύνολο των απαιτήσεων τους από το Δημόσιο και τους φορείς των έργων, ενώ οφείλουν μεγάλα ποσά από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές, στερείται επιχειρημάτων διότι από την κείμενη νομοθεσία οι ανωτέρω απαιτήσεις παρακρατούνται για εξόφληση των οφειλών μέσω της διαδικασίας προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας. **Το μέτρο πλήττει καίρια τις υγιείς εργοληπτικές εταιρείες, οι οποίες παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ.**

Περαιτέρω τίθεται το ερώτημα: Γιατί οι «αναθέτουσες αρχές», που υπάγονται στην ρύθμιση του Ν.4281/2014 (αρ.1§10), δεν χρηματοδοτούν τον οφειλόμενο ΦΠΑ στους αναδόχους εξ ιδίων πόρων, αφού αυτές υπάγονται στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, ενεργούν φορολογητέες πράξεις και έχουν το δικαίωμα του συμψηφισμού του ΦΠΑ των εισροών τους; Η απάντηση βέβαια δεν μπορεί να περιοριστεί στην απλή επίκληση του Υπ. Ανάπτυξης ότι αυτές στερούνται ρευστότητας αλλά θα πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα που και πως διαθέτουν αυτές τα έσοδά τους και τον εισπραττόμενο από τους πολίτες ΦΠΑ.

2. Εφαρμογή της ρύθμισης για την μη επιβολή ΦΠΑ επί των τιμολογίων των αναδόχων (αντιστροφή υποχρέωσης).

Για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4281/2014 (αρ.1§10) δόθηκαν οδηγίες με την με Αριθ. Πρωτ.47159/ΕΥΘΥ 1045/25.9.2014 εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, την οποία όλοι οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να λάβουν υπόψη τους.

Στην εγκύκλιο αυτή (§3), μεταξύ των άλλων διαλαμβανόμενων, καθορίζεται και το **«Πότε εφαρμόζεται η μη επιβολή ΦΠΑ επί τιμολογίων (αντιστροφή υποχρέωσης)»**..

Για την εφαρμογή του μέτρου της μη επιβολής ΦΠΑ επί των τιμολογίων των αναδόχων **πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:**

- να πρόκειται για εκτέλεση τεχνικού έργου (άρθρο 6 παρ. 2β' Κωδ. ΦΠΑ),
- ο κύριος του έργου να είναι αναθέτουσα αρχή των ΠΔ. 59/2007 και 60/2007,
- λήπτης του τιμολογίου να είναι ο κύριος του έργου,
- η συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα της αναθέτουσας αρχής από την οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί το έργο να υπάγεται σε ΦΠΑ.

Η ρύθμιση δεν αφορά τις προμήθειες και την παροχή υπηρεσιών.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σωρευτικών προϋποθέσεων οι υπαγόμενοι στην ρύθμιση ανάδοχοι (εργολήπτες) πρέπει να λάβουν υπόψη τους και τα εξής:

α) Σύμφωνα με την περίπτωση α της §1 του άρθρου 35 του Κώδικα ΦΠΑ (Ν.2859/2000) υπόχρεος στον ΦΠΑ είναι: *«α) ο εγκατεστημένος στο εσωτερικό της χώρας υποκείμενος στον φόρο, για τις ενεργούμενες από αυτόν πράξεις, για τις οποίες ο τόπος φορολογίας βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας»*. Δηλαδή σε κάθε περίπτωση υπόχρεος για την απόδοση του ΦΠΑ είναι ο υποκείμενος στον φόρο (πχ. εργολήπτης) ανεξάρτητα εάν χρέωσε ή όχι τον αναλογούντα ΦΠΑ στα τιμολόγιο που εκδίδει.

β) Η γενική αυτή διάταξη αίρεται στην περίπτωση της νέας ρύθμισης για την μη επιβολή ΦΠΑ επί των τιμολογίων των αναδόχων και από την 8/8/2014 και μετά εφαρμογή έχουν οι διατάξεις της §4 του άρθρου 39α, το οποίο καθορίζει το *«Ειδικό καθεστώς καταβολής του φόρου από τον λήπτη αγαθών και υπηρεσιών»* και ειδικότερα στις περιπτώσεις *«.. εκτέλεσης εργασιών σε ακίνητα κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2β, προς αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64),...»*.

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω σωρευτικών προϋποθέσεων και των διατάξεων των άρθρων 35 και 39α του κώδικα ΦΠΑ, καθίσταται σαφές ότι σε περίπτωση αμφισβήτησης από τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. της υπαγωγής των εκτελούμενων έργων στο καθεστώς της §4 του άρθρου 39α, **ο αναλογούν ΦΠΑ θα καταλογίζεται σε βάρος των αναδόχων, επιβαλλομένων και των σχετικών κυρώσεων (πρόστιμα, πρόσθετοι φόροι, κλπ.)**.

Προς αποφυγή τοιούτων δυσμενών εξελίξεων θα πρέπει οι ανάδοχοι να εξετάζουν με την μέγιστη δυνατή φροντίδα ότι πράγματι πληρούνται οι σωρευτικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων. Και ναι μεν για τα νέα τεχνικά έργα οι φορείς διαχείρισης **δεν θα εισηγούνται τη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ του μη επιλέξιμου ΦΠΑ (§11 της εγκυκλίου)**, πλην όμως για τα τεχνικά έργα που βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης θα πρέπει οι ανάδοχοι (εργολήπτες) να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία για την απόδειξη, χωρίς τον κίνδυνο της αμφισβήτησης, της πλήρωσης των σωρευτικών προϋποθέσεων που ορίζει η νέα διάταξη.

Εκ των ανωτέρω τεσσάρων (4) προϋποθέσεων ιδιαίτερη βαρύτητα έχει εκείνη της χρησιμοποίησης του έργου (αγαθού επένδυσης) σε οικονομική δραστηριότητα της αναθέτουσας αρχής υπαγόμενη σε ΦΠΑ. Δηλαδή θα πρέπει η αναθέτουσα αρχή όχι μόνο να πραγματοποιεί φορολογητέες (για το ΦΠΑ) δραστηριότητες (πράξεις) αλλά και το έργο

(επένδυση) να χρησιμοποιηθεί στις φορολογητέες αυτές δραστηριότητες. **Πως αποδεικνύεται λοιπόν ότι η σχετιζόμενη δραστηριότητα της αναθέτουσας αρχής υπάγεται στο καθεστώς του ΦΠΑ και περαιτέρω πως αποδεικνύεται ότι το αγαθό της επένδυσης (έργο) θα χρησιμοποιηθεί εξ ολοκλήρου στην φορολογητέα αυτή δραστηριότητα; Αρκεί προς τούτο να εξεταστούν εάν συντρέχουν τα διαλαμβανόμενα στα Π.Δ.59/2007 και Π.Δ.60/2007 και στα άρθρα 18, 19§1 και 97-101 του Ν.4281/2014;**

Υπό το πρίσμα της ελεγκτικής πρακτικής του Υπ. Οικονομικών θεωρείται βέβαιο ότι κατά την διενέργεια οποιουδήποτε φορολογικού ελέγχου οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπ. Οικονομικών θα εξετάσουν την ύπαρξη των ανωτέρω προϋποθέσεων έως αμφισβητήσεως. Κατά την άποψη του γράφοντος το ουσιαστικό στοιχείο που λείπει από τις ανωτέρω σωρευτικές προϋποθέσεις είναι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να προσκομίσει στον ανάδοχο (εργολήπτη) σχετική βεβαίωση έναρξης εργασιών ή και μεταβολής εργασιών, όπως αυτές προβλέπονται στις περιπτώσεις α και β της παραγράφου 1 του άρθρου 36 του κώδικα ΦΠΑ (Ν.2859/2000). Από τις βεβαιώσεις αυτές αποδεικνύεται ότι οι δραστηριότητες, στις οποίες θα χρησιμοποιηθεί το επενδυτικό αγαθό (έργο), υπάγονται στο κανονικό καθεστώς του ΦΠΑ και ότι η αναθέτουσα αρχή ενεργεί φορολογητέες πράξεις. Σε περίπτωση μη ύπαρξης τέτοιας βεβαίωσης, κατ' εφαρμογή φορολογικών διατάξεων (μόνο στις οποίες τα ελεγκτικά όργανα υπακούουν), είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι υπηρεσίες ελέγχου θα στοιχειοθετήσουν παράβαση για μη χρέωση και καταβολή ΦΠΑ. **Επισημαίνεται ότι η με Αρ. Πρ.47159/ΕΥΘΥ 1045/25.9.2014 εγκύκλιος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας δεν προσυπογράφεται από το Υπ. Οικονομικών.** Μέχρι δε την ημερομηνία σύνταξης του παρόντος δεν έχει εκδοθεί αντίστοιχη σχετική εγκύκλιος του Υπ. Οικονομικών.

Εφιστάται λοιπόν η προσοχή των αναδόχων (εργοληπτών) να ζητούν από τους φορείς των έργων, εκτός των άλλων αποδεικτικών στοιχείων και δικαιολογητικών, τις σχετικές βεβαιώσεις έναρξης ή και μεταβολής εργασιών τους. Σε κάθε περίπτωση η προσκόμιση αυτών από την αναθέτουσα αρχή θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική. Η μη προσκόμισή τους ή αντικατάστασή τους με άλλα έγγραφα (πχ. βεβαίωση της διοίκησης του φορέα) δεν αντικαθιστά την προβλεπόμενη εκ του Κώδικα ΦΠΑ και δεν δεσμεύει τις φορολογικές αρχές.

3. Έργα εκτελούμενα από φορέα για λογαριασμό τρίτου.

Η εκτέλεση έργου κυριότητας μιας αναθέτουσας αρχής από άλλη **δεν υπάγεται στις διατάξεις της νέας ρύθμισης.** Εξάλλου από το περιεχόμενο των σωρευτικών προϋποθέσεων για την μη επιβολή ΦΠΑ στα τιμολόγια που εκδίδουν οι ανάδοχοι περιλαμβάνονται:

- **ο κύριος του έργου** να είναι αναθέτουσα αρχή των ΠΔ. 59/2007 και 60/2007,
- λήπτης του τιμολογίου να είναι **ο κύριος του έργου.**

Εκ των προϋποθέσεων αυτών παρέπεται ότι ο κύριος του έργου και ο λήπτης του τιμολογίου πρέπει να ταυτίζονται στο πρόσωπο του ιδίου φορέα και έλεγχος των αναδόχων πρέπει να εστιάζει στην ταύτιση αυτή.

4. Επιστροφή ΦΠΑ.

Από την εφαρμογή της νέας ρύθμισης είναι προφανές ότι οι ανάδοχοι θα συσσωρεύουν μεγάλα ποσά πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ, συμμετέχοντας στο «κλαμπ» των εξαγωγέων και άλλων επιχειρήσεων στους οποίους το Δημόσιο οφείλει τεράστια ποσά από επιστροφή ΦΠΑ και φόρων.

Η ενέργεια στην οποία μπορούν να προβούν οι ανάδοχοι είναι αυτή της αίτησης επιστροφής του ΦΠΑ, όπως αυτή καθορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 34 του Κώδικα ΦΠΑ και των σχετικών εγκυκλίων εφαρμογής του άρθρου αυτού.

Σήμερα η διαδικασία επιστροφής του ΦΠΑ καθορίζεται στις εγκυκλίους ΠΟΛ.1090/2012 και ΠΟΛ.1067/2013.

Η ανάλυση των διατάξεων των εγκυκλίων αυτών δεν είναι αντικείμενο του παρόντος. Επισημαίνονται όμως οι διατάξεις της §3 της ΠΟΛ.1090/2012, σύμφωνα με την οποία: **«Τα ποσά των ήδη διαμορφωμένων εκκρεμών επιστροφών, που θα έχουν σωρευτεί μέχρι την πλήρη εφαρμογή της παρούσας διαδικασίας, θα εκταμιευτούν, με βάση τους δημοσιονομικούς περιορισμούς, με χρονοδιάγραμμα που θα καθοριστεί στα πλαίσια του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Στρατηγικής για τα έτη 2012-2016».**

Αποδεικνύεται επομένως ότι δεν είναι στις προθέσεις του Υπ. Οικονομικών η ταχεία διεκπεραίωση των αιτήσεων επιστροφών ΦΠΑ. Εν όψει της εφαρμογής των ρυθμίσεων για την μη επιβολή ΦΠΑ στα τιμολόγια προς ορισμένους φορείς των έργων σε συνδυασμό με τις θεσμοθετημένες προθέσεις του Υπ. Οικ., οι εργοληπτικές εταιρείες βρίσκονται μπροστά νέο κίνδυνο ρευστότητας.

Θεσσαλονίκη, 29/09/2014

Με εκτίμηση
Ρέγκλης Γεώργιος

Σημείωμα του Νομικού Συμβούλου της ΠΕΣΕΔΕ, κου Τάσου Γακίδη:

Είναι σαφές, από την ανωτέρω ανάλυση του κ. Ρέγκλη, ότι οι νέες ρυθμίσεις της παρ. 10 του άρθρου 1 του Ν. 4281/2014 δημιουργούν ειδικές συνθήκες που μεταβάλλουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι ανάδοχοι των έργων (που υπάγονται στις ρυθμίσεις αυτές) οφείλουν να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, καθιστώντας την εκπλήρωση της παροχής τους, κατά περίπτωση, ιδιαίτερος επαχθής. Είναι χαρακτηριστικό το εξής απόσπασμα από την υπ' αριθ. 466/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου: «..... με τη διάταξη του άρθρου 288 του Α.Κ., που ορίζει ότι "ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη", θεσπίζεται υπέρ του οφειλέτου και του δανειστού κανόνας αναγκαστικού δικαίου, με τον οποίο προσδιορίζεται ο τρόπος εκπλήρωσης της παροχής, κατά συνέπειαν δε και το μέγεθος αυτής, όπως απαιτεί η καλή πίστη, δηλαδή η επιβαλλομένη, σε χρηστό και εχέφρονα άνθρωπο, ευθύνη στις συναλλαγές, σύμφωνα και με τα συναλλακτικά ήθη. Λειτουργεί δε ως συμπληρωματική των δικαιοπρακτικών βουλήσεων ρήτρα και ως διορθωτική αυτών, στις περιπτώσεις που λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων και των θεμελιωδών νομοθετικών μεταβολών, που επήλθαν μετά την υπογραφή της συμβάσεως, μετεβλήθησαν οι προϋποθέσεις εκπλήρωσης των συμβατικών παροχών στο συμφωνημένο μέτρο, και παρέχει στο δικαστήριο τη δυνατότητα, με βάση αντικειμενικά κριτήρια, που αντλούνται από την έννομη τάξη και τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές, κατ' απόκλιση από τα συμφωνημένα, να προσδιορίζει την παροχή που πρέπει να εκπληρωθεί, αυξομειώνοντας και διαμορφώνοντας το

συμφωνημένο μέγεθος της, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της καλής πίστωσης και των συναλλακτικών ηθών (Ολ.Α.Π. 927/1982, Α.Π. 524/2008). Τέτοια περίπτωση συντρέχει όταν, μετά την κατάρτιση της δικαιοπραξίας (ετεροβαρούς ή αμφοτεροβαρούς), επέρχεται μεταβολή των συνθηκών, η οποία δεν συγκεντρώνει μεν τους όρους του άρθρου 388 του Α.Κ., καθιστά όμως, την εκπλήρωση της παροχής, για κάποιο εκ των συμβαλλομένων μερών, ιδιαίτερος επαχθή, σε βαθμό, όμως, τέτοιο, ώστε να υπερβαίνεται ο, κατά την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, κίνδυνος που μπορούσε να αναλάβει το συμβαλλόμενο αυτό μέρος. Τούτο συμβαίνει και στην περίπτωση, κατά την οποία το τέλος χαρτοσήμου τιμολογίων, που εκδίδει ο ανάδοχος δημοσίου έργου, κατά την εξόφληση του εργολαβικού του ανταλλάγματος, ανατιμάται, μετά την υποβολή της προσφοράς του, λόγω αυξήσεως, με νεότερο νόμο, του τέλους αυτού, εφόσον όμως ο ανάδοχος, ο οποίος καταβάλλει το τέλος αυτό, επιβαρυνθεί σε βαθμό, που υπερβαίνει τον προαναφερόμενο κίνδυνο (ΑΠ 187/1990, ΣτΕ 565/1992, ΣτΕ 566/1992)».

Το εάν συντρέχει περίπτωση υπέρβασης του συνήθους, κατά τα ανωτέρω, κινδύνου θα κριθεί ανά περίπτωση και εξαρτάται από το ποσοστό των εργασιών που έχουν τιμολογηθεί πριν την εφαρμογή των επίμαχων διατάξεων: όσο μικρότερο τόσο μεγαλύτερη η επιβάρυνση του αναδόχου.

Στην περίπτωση αυτή, που ο ανάδοχος θεωρεί ότι επιβαρύνεται υπέρμετρα, θα μπορούσε να επιδιώξει όχι την καταβολή πρόσθετης αποζημίωσης (αφού, θεωρητικά, κάποια στιγμή στο μέλλον θα του επιστραφεί ο ΦΠΑ) αλλά τη λύση της εργολαβίας, υποβάλλοντας σχετική αίτηση. Κατά, δε, της τυχόν απορριπτικής της αιτήσεως διαλύσεως απόφασης θα ασκήσει (με την ένστασή του) αίτημα πλήρους αποκατάστασης της ζημίας την οποία υφίσταται από την αναγκαστική συνέχιση μιας ζημιογόνου και διαλυτέας σύμβασης.

Σημειώνω, τέλος, ότι οι σχετικές με τον ΦΠΑ ρυθμίσεις του Ν. 4281/2014 θα επηρεάσουν και τις υπερεργολαβικές συμβάσεις αφού η εκτέλεση του έργου δι' αυτών επιβαρύνει με ΦΠΑ και το εργολαβικό ανάλλαγμα που αντιστοιχεί στο κόστος της εργατικής δαπάνης.

Θεσ/νίκη 30/09/2014
Τάσος Γακίδης
Νομικός Σύμβουλος ΠΕΣΕΔΕ